

ASD

9. januar 2019

Vår ref.

Deres ref. 18/3137

Høringssvar - Ny tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor – Oppfølging av fremforhandlet avtale om tjenestepensjon for ansatte i offentlig sektor

NITO – Norges Ingeniør- og Teknologiorganisasjon, er landets største organisasjon for ingeniører og teknologer med 88 000 medlemmer i alle deler av norsk arbeidsliv, hvorav mange er omfattet av offentlig tjenestepensjon.

Lovforslagets struktur

Departementet ber om høringsinstansenes syn på om pensjonslovene bør gis en annen kapittel- og paragrafinndeling. Departementet ber om tilbakemelding på om inndelingen burde være lik som i Folketrygdloven, lovene om pensjonsordninger i privat sektor mv. NITO støtter departementets syn her. Det er åpenbart at reglene ville bli lettere tilgjengelig med en slik struktur.

Medlemskap i pensjonsordningen – oppsatt rett i påslagsordningen

Reglene for hvem som skal være med i pensjonsordningen er ikke foreslått endret. Prinsipielt er det likevel NITOs oppfatning at all inntekt som inngår i opptjeningsgrunnlaget burde gi opptjening i den nye påslagsordningen, uavhengig av stillingsstørrelse.

Det heter i forslag til § 6-10 i lov om Statens pensjonskasse:

“Fratrer et medlem sin stilling med minst ett års tjenestetid, men uten rett til straks å få pensjon etter dette kapitlet, har medlemmet rett til oppsatt påslagspensjon og oppsatt betinget tjenestepensjon. Pensjonen beregnes etter reglene i kapitlet her.”

Formålet med bestemmelsen må være å oppfylle avtalens formulering om at samlet tjenestetid på minst ett år skal gi rett til en oppsatt pensjon fra påslagsordningen. Det sentrale må vel da være om man fratrer stillingen uten å ta ut alderspensjon. Dersom man velger å ikke ta ut pensjon ved fratreden, men utsetter uttak av en pensjon man har rett til, må man like fullt ha en oppsatt rettighet. For øvrig bør overføringsavtalen fortsatt ha en rolle her, slik at det er samlet tid i ordningene som omfattes av overføringsavtalen som avgjør om man har rett til oppsatt pensjon.

Medlemmer med under tre år i bruttoordningen

I avtalen med Akademikerne om tjenestepensjonsordningen heter det at rettighetene overføres til påslagsordningen når samlet medlemstid er under tre år.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på hvordan opptjening under tre år i bruttoordningen best kan ivaretas ved overgang til påslagsordningen. Avtalen om tjenestepensjonsordningen setter

imidlertid klare begrensninger her, da samlet medlemstid skal være avgjørende for om rettigheter overføres.

Vi ser det som mest hensiktsmessig og i samsvar med avtalen at man ser på samlet medlemstid i ordninger som omfattes av overføringsavtalen. Slik at de som samlet har under tre års medlemstid i offentlige ordninger pr 1. januar 2020 får pensjonsopptjeningen konvertert inn i påslagsordningen. Øvrige medlemmer får en oppsatt pensjonsrett fra bruttoordningen.

Et alternativ kunne vært om det ble gitt en oppsatt pensjonsrett fra bruttoordningen også om samlet medlemstid var under tre år. Det ville imidlertid betinge en avklaring overfor avtalepartene.

Pensjonsgrunnlag og opptjeningsgrunnlag

I forslaget til § 6-2 i lov om Statens pensjonskasse brukes "pensjonsgrunnlag" om den inntekt man skal basere opptjeningen på. Pensjonsgrunnlag brukes tradisjonelt i sluttlønsordninger hvor det er en av faktorene pensjonen beregnes av, og er også det begrep som nyttes i dagens ordning i Statens pensjonskasse. Da inngår det som en faktor ved beregningen av pensjonen.

Bruken av begrepet «pensjonsgrunnlag» i § 6-2 bidrar ikke til noen entydig begrepsbruk fordi samme begrep da brukes i helt forskjellige sammenhenger. NITO foreslår at man i § 6-2 i stedet bør bruke betegnelsen "opptjeningsgrunnlag". Da klarlegges også at det siktes til grunnlaget for den løpende opptjeningen, og begrepsbruken ville være mer på linje med den man finner i annen pensjonslovgivning.

I forlengelsen av det er det også en vel teknisk innfallsvinkel når man i samme paragraf siste ledd beskriver at "pensjonsgrunnlaget" skal fordeles på det antall dager man har dette. Dette kunne gjøres enklere ved for eksempel å skrive at "ved endring av opptjeningsgrunnlag i løpet av året gjelder nytt grunnlag fra endringstidspunktet". Detaljene hører så hjemme i en forskrift.

AFP og betinget tjenestepensjon

Det heter i høringsnotatet at utbetaling av betinget tjenestepensjon skal være til hinder for senere uttak av AFP. Det er vanskelig å se begrunnelsen for en avskjæring av AFP. Det foreslås fra vår side at utbetalt betinget tjenestepensjon heller burde avkortes mot AFP dersom det senere oppstår rett til dette. NITO kan ikke se at avtalen om ny offentlig tjenestepensjon forutsetter at man skal ikke skal kunne få AFP om betinget tjenestepensjon har vært utbetalt.

Når det gjelder AFP, er det forøvrig viktig at reglene er på plass såpass tidlig at forutberegneligheten for de aktuelle årskull ivaretas. Det heter i avtalen med Akademikerne at «Ansatte født i 1963 eller senere skal ha en ny AFP-ordning som er utformet etter mønster av AFP-ordningen i privat sektor».

Med det som utgangspunktet er det vanskelig å forstå at departementet ikke nå har fremmet forslag til regler. Det ville vært hensiktsmessig om man allerede nå hadde hatt konkret lovtekst å ta stilling til, i stedet for en kortfattet oversikt over «Betingelser for rett til ny AFP», slik det heter i høringsnotatet punkt 7.3.

Det heter for øvrig i høringsnotatet 7.3 at man legger til grunn at det skal være krav til å være med i "tilsluttet virksomhet". Det antas at departementet med dette mener "tilsluttet" enten til privat eller offentlig AFP. Både når det gjelder ansiennitet ved 62 og krav til tilslutning i perioden før uttakstidspunktet bør sektorene være likestilt i så måte. Et forslag til lovtekst kunne bidratt til en klargjøring av slike forhold.

Om overføringsavtalen

NITO er opptatt av overføringsavtalens funksjon som et bidrag til bedre oversikt for arbeidstakerne, og også av fordelene ved at de med overføringsavtalen kan fremme sitt pensjonskrav hos siste arbeidsgivers pensjonsleverandør. Finansdepartementet fremmet i november 2017 hørings sak om egen pensjonskonto m.v. Man skal etter forslaget kunne samle pensjonskapital hos siste arbeidsgiver

eller annen leverandør. Et viktig formål bak det forslaget er å lette oversikten for den enkelte arbeidstaker. Etter NITOs oppfatning er det viktig at de samme hensyn fortsatt ivaretas i offentlig sektor.

Det heter i avtalen med Akademikerne at overføringsavtalen skal videreføres og ha en koordinerende funksjon ved utbetaling av pensjon til personer med opptjente rettigheter fra en offentlig tjenstepensjonsordning. I høringsnotatet heter det at det i ny alderspensjon ikke vil være behov for at overføringsavtalen koordinerer opptjening mellom ordninger. Departementet ser likevel at overføringsavtalen kan ha en funksjon for enkelte av overgangsordningene. Det synes som om departementet legger opp til at overføringsavtalen skal ha en mer begrenset rolle.

NITO mener for øvrig at overføringsavtalen vil kunne ha en viktig rolle for medlemmer som har kortvarige medlemsforhold, jf. ovenfor om oppsatte rettigheter i påslagsordninger.

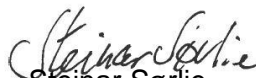
Det er viktig at man får et system, også i den nye påslagsordningen, som gjør det enkelt for arbeidstakerne å få oversikt over egne rettigheter. Og at de slipper å fremme krav forskjellige steder når det gjelder pensjon. Dersom ikke overføringsavtalen kan ivareta dette, må det sikres at formålet oppnås på annen måte. Herunder er det også vesentlig at løsningen ikke er til hinder for konkurranse mellom leverandører av offentlig tjenstepensjon, og ikke bidrar til innelåsningseffekter.

Forslag om å korte ned utbetalingsperiode

Departementet foreslår at dagens regel om at alderspensjonen skal løpe en måned ekstra dersom avdøde etterlater seg ektefelle, skal opphøre. Vi kan ikke se at en slik endring vedrørende utbetalingsperioden er behandlet i avtalen. Departementet må derfor legge til grunn at dagens regler for opphør skal videreføres; det gjelder også bestemmelsen om at alderspensjonen skal løpe en ekstra måned i de tilfeller som framkommer av dagens lov om Statens pensjonskasse § 26. For NITO er det overraskende at departementet fremmer et slikt forslag uten at denne innstrammingen er inntatt i avtalen med partene.

Med vennlig hilsen

Trond Markussen
President

Steinar Sørli
Generalsekretær